

Zápis

z 9. jednání Koordinační pracovní skupiny (KPS) pro přípravu Národního akčního plánu (NAP) k zajištění udržitelného používání pesticidů v ČR

Datum konání: 6. prosince 2011

Místo konání: Ministerstvo zemědělství

Přítomni: viz presenční listina

Program:

1. Používání přípravků na ochranu rostlin (POR) a ochrana volně žijících necílových organismů - presentace zástupců MŽP a navazující diskuze - k čl. 12b) směrnice 2009/128/ES (MŽP, MZe)
2. Příprava NAP: diskuze k 1. návrhu - podklad bude zaslán dodatečně (MZe).
3. Stav novelizace prováděcích vyhlášek k I. a II. novele zákona 326/2004 Sb., v platném znění - vypořádání vnitřního připom. řízení a příprava vnějšího připom. řízení (MZe, SRS).
4. Různé (stav přípravy akreditovaného rostlinolékařského poradenství, otázka rizika vzniku rezistence plevelů aplikací herbicidů nízkouletovou technologií ad.).

Jednání zahájil a řídil ing. Hnízdil, zástupce za MZe a předseda KPS.

Ad 1) Ing. Šíma, stálý člen KPS a vedoucí odd. druhové ochrany na MŽP, presentoval přehled platných unijních a národních předpisů v oblasti ochrany volně žijících organismů s důrazem na zvláště chráněné druhy (presentace /bez obrázků/ je přílohou zápisu). Zejména byl vysvětlen rozdíl mezi obecnou druhovou ochranou, ochranou zvláště chráněných druhů organismů a ochranou v rámci zvláště chráněných území (ZCHÚ). V kontextu s používáním POR je pro CHKO a PR stanoven zákaz použití biocidů a pro NPR zákaz chemizace. Samostatnou kategorií jsou evropsky významné lokality (EVL), které mohou být vyhlášeny v rámci chráněných území nebo mimo ně; pak platí ustanovení o obecné ochraně. Zákon č. 114/1992 Sb., v platném znění, a prováděcí předpisy počítají s možností udělení výjimek z režimů ochrany v CHÚ, např. v případě jednorázové kalamity škodlivého organismu rostlin. Odpovědnými úřady jsou v případech vojenských újezdů Újezdní úřady, v ostatních případech územní odbory MŽP. Ochranná opatření v chráněných územích je třeba diversifikovat dle objektu ochrany.

V závěru své presentace ing. Šíma shrnul aktuální problémy používání POR na necílové chráněné organismy: nedostatky v oblasti testování a označování POR, nedodržování stanovených postupů, povolování používání POR i v oblastech, kde by to mělo být vyloučeno.

Následovala bohatá diskuze, které se z důvodu časového zaneprázdnění ing. Šímy účastnila za MŽP mgr. Krestová. Bylo poukázáno na skutečnost, že ekotoxikologie POR se v rámci úředního povolovacího řízení testuje na standardních a nikoliv nejcitlivějších organismech a proto výsledky těchto testů mají jen omezené použití pro rozhodování orgánů ochrany přírody o používání POR v chráněných územích. Zástupci SRS k tomu uvedli, že se při hodnocení POR využívá harmonizovaných metodik EU. Je vhodné obecně zlepšit výměnu informací mezi MZE (SRS) a MŽP, např. lépe využívat výsledků tzv. postregistrační kontroly POR ze strany SRS.

V diskusi také zazněla kritika na nejednoznačnost údajů o způsobu aplikace POR uváděných na etiketách na příkladu etikety přípravku LANIRAT v kontextu s hromadným úhynem racků v okolí Chomoutovského jezera na Olomoucku.

Při formulaci možných územních omezení používání POR je zásadní, aby zemědělci měli k dispozici jednoznačné vymezení takového území, přednostně v databázi systému LPIS. Je také třeba lépe precizovat podmínky běžné „rutinní“ ochrany rostlin a hranici, kdy se již jedná o kalamitní přemnožení škodlivých organismů rostlin, které je legitimní pro případné udělení výjimky z režimu hospodaření. K tomu je potřebné, aby odpovědné orgány ochrany přírody měly k dispozici odpovídající dostupné údaje z hodnotitelského procesu při povolování POR. Také je potřebné vyjasnit právní závaznost opatření k úpravě hospodaření, které pro CHÚ stanoví případně orgány ochrany přírody.

Závěry:

- a) MŽP zajistí resortní legislativní posouzení praktického výkladu termínu „biocid“ užívaného v zákoně č. 114/1992 Sb., v kontextu s definicí tohoto pojmu ve směrnici EP a Rady 2009/128/ES.
- b) SRS posoudí při formulaci omezujících opatření při aplikaci POR v rozhodnutí o povolení, aby tato nebyla vzájemně v rozporu, resp. aby byl způsob aplikace POR pro držitele povolení a následně uživatele POR zcela jednoznačný.
- c) MZE (SRS) a MŽP vytvoří systém vzájemné výměny informací o účincích POR na volně žijící obratlovce; zdroje informací: studie rizik POR dostupné při povolovacím řízení, výsledky postregistrační kontroly POR, praktické poznatky orgánů ochrany přírody..).
- d) NAP bude analyzovat možnosti systémového společného řešení snížení rizik POR (risk management) pro necílové volně žijící organismy a pro zdraví lidí (rezidua ve vodě a v potravinách), např.:
  - zajistit (MZE a SRS) formou odpovídajících školení (nejlépe prostřednictvím koordinovaného rostlinolékařského poradenství) vyšší povědomí zemědělců o dostupnosti POR pro konkrétní indikace s ohledem na proces přehodnocení účinných látek POR,
  - vytvořit (MŽP ve spolupráci s MZE) jednoduchý a rychlý prostředek pro přenos informací o územním vymezení CHÚ a o podmínkách používání POR v CHÚ (přitom rozlišit povinnost od doporučení!) tak, aby zemědělci byli schopni příslušné požadavky na používání POR v CHÚ snadno ověřit. Tato komunikace by měla vycházet z již ověřených forem (např. v rámci systému tzv. křížové kontroly /C-C/, portálu FARMÁŘ).

Ad 2) Bod nebyl projednáván.

Ad 3) Zástupce SRS komentoval stav přípravy novel nebo nových vyhlášek k zákonu 245/2011 Sb. a k II. novele zákona 326/2004 Sb.

Po vnitřním připomínkovém řízení je návrh vyhlášky o laboratořích (netýká se NAP) a o integrované ochraně rostlin. Návrhy nových vyhlášek o odborné způsobilosti (OZ) pro nakládání s POR a o mechanizaci na ochranu rostlin jsou ve vnitřním připomínkovém řízení. V případě vyhlášky o OZ se navrhuje prodloužit základní kurz pro získání osvědčení 1. stupně z 8 na 12 hodin a odlišit tak rozsah základního kurzu a doplňujícího školení pro tento stupeň. S tím souhlasili zástupci resortu zdravotnictví, zástupci zemědělců navrhovali kompromisních 10 hodin.

V případě novely vyhl. č. 327/2004 Sb., v platném znění (ochrana včel a necílových organismů..) se předpokládají změny ve způsobu oznamování použití POR s ohledem na ochranu včel (zde připomínky ASZ ČR) a bude nutno řešit ochranu volně žijících chráněných obratlovců (zde připomínka MŽP). V případě vyhlášky o POR existují četné připomínky k ostatním prostředkům na OR.

Předseda KPS informoval o stavu přípravy tzv. druhé novely zákona o RL péči, která je po druhém čtení projednávána v Zemědělském výboru PČR. Vyskytly se dva pozměňující návrhy, s nimiž MZE nesouhlasí (k IOR a k bezúplatnému vydávání toxikologického stanoviska SZÚ).

Závěry: SRS rozešle návrh novely vyhl. 327/2004 Sb. se zapracovanými změnami v oblasti ochrany včel zástupcům KPS, kteří budou mít tak možnost se k návrhu vyjádřit.

Poznámka: návrh týkající se ochrany včel byl následně stažen.

Ad 4) Různé

- a) Ing. Dvořák (MZE) informoval o schválení novely směrnice o akreditovaném zemědělském poradenství včetně nové oblasti akreditace - rostlinolékařství.
- b) Předseda KPS a RNDr. Nováková informovali o jednání expertní pracovní skupiny Komise k implementaci směrnice 2009/128/ES dne 14. 11. 2011. Z jednání mj. vyplynulo, že dosud není zřejmé, v jakém rozsahu budou povinnosti vyplývající pro zemědělce ze směrnice zařazeny do systému křížové kontroly (C-C). *Zpráva z jednání je přiložena k zápisu.*
- c) Předseda KPS seznámil s reakcí ing. Mikulky, CSc. (VÚRV, s.r.o.) na riziko vzniku rezistence plevelů k herbicidům při jejich aplikaci nízkouletovou technologií, z níž vyplývá, že takové riziko není reálné. Z navazující diskuze však vyplynulo, že na základě aktuálních vědeckých výsledků může v takových případech vzniknout tzv. metabolicky založená rezistence. **NAP by se proto měl otázky rezistence a nízkouletové technologie při aplikaci POR blíže věnovat.**
- d) Další jednání KPS pro NAP bude 24.1.2011 od 9.30 hod. v budově MZe.

Zapsal: ing. Hnízdil

Příloha: Zpráva z jednání expertní skupiny ČS o „Směrnici o udržitelném použití 2009/128/ES (SUD)“ 14. 11. 2011